

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказом директора

Товариства з обмеженою

відповідальністю «ФІНАНСОВА

КОМПАНІЯ «А ФІНАНС»

№ 11 від «10» жовтня 2023 р.

_____ /Ніколаєв В.А./

**ПРАВИЛА
НАДАННЯ ПОСЛУГ З ТОРГІВЛІ ВАЛЮТНИМИ ЦІННОСТЯМИ
ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
«ФІНАНСОВА КОМПАНІЯ «А ФІНАНС»
(нова редакція)**

КИЇВ 2023

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Правила про надання послуг з торгівлі валютними цінностями в готівковій формі (надалі – «Правила») визначають порядок надання послуг зі здійснення валютно-обмінних операцій в ТОВАРИСТВІ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ФІНАНSOVA КОМПАНІЯ «А ФІНАНС» (надалі – «Фінансова установа»).

1.2. Ці Правила розроблені на підставі Цивільного кодексу України, Закону України «Про валюту і валютні операції», Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», Положення про структуру валютного ринку України, умови та порядок торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України, затвердженого постановою Правління Національного банку України 02.01.2019 № 1 (далі – Постанова НБУ № 1), Положення про здійснення операцій із валютними цінностями, затвердженого постановою Правління Національного банку України 02.01.2019 № 2 (далі – Постанова НБУ № 2), Положення про валютний нагляд, затвердженого Постановою Правління НБУ від 03.01.2019 № 13, Інструкції про порядок організації касової роботи банками та проведення платіжних операцій надавачами платіжних послуг в Україні, затвердженої постановою Правління Національного банку України 25.09.2018 року № 103 (далі – Постанова НБУ № 103), Положення про ліцензування та реєстрацію надавачів фінансових послуг та умови провадження ними діяльності з надання фінансових послуг, затвердженого Постановою Правління Національного банку України від 24.12.2021 № 153, Положення про Реєстр пунктів обміну іноземної валюти затверджене Постановою Правління Національного банку України 30.12.2022 № 254 (далі – Положення № 254), Постанови Національного банку України «Про затвердження Правил з організації захисту приміщень небанківських установ в Україні» №100 від 06.10.2017 року та інших нормативно-правових актів, які регулюють проведення валютно-обмінних операцій.

1.3. Фінансова установа внесена до Державного реєстру фінансових установ як небанківська фінансова установа та здійснює валютно-обмінні операції на підставі ліцензії Національного банку України на здійснення валютних операцій – торгівлі валютними цінностями.

1.4. Відділення Фінансової установи мають право здійснювати валютно-обмінні операції згідно з переліком операцій, проведення яких дозволено Фінансовою установою такому відділенню відповідно до наказу керівника Фінансової установи про початок діяльності Відділення.

1.5. У цих Правилах терміни вживаються в таких значеннях:

валютні цінності - національна валюта (гривня), іноземна валюта;

ідентифікація - заходи, що вживаються Фінансовою установою для встановлення особи клієнта шляхом отримання його ідентифікаційних даних;

іноземна валюта - грошові знаки грошових одиниць іноземних держав у вигляді банкнот, казначейських білетів, монет, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території відповідної іноземної держави або групи іноземних держав, а також вилучені або такі, що вилучаються з обігу, але підлягають обміну на грошові знаки, що перебувають в обігу;

касовий працівник (касир) - штатний працівник Фінансової установи, місцем роботи якого згідно з трудовим договором, є Фінансова установа;

касові документи - документи (прибутково-видаткові касові ордери, реєстри купленої та проданої іноземної валюти, звітні довідки, інші прибуткові та видаткові касові документи), за допомогою яких відповідно до законодавства України оформляються касові операції з торгівлі валютними цінностями;

клієнт - фізична особа (резидент, нерезидент), яка звертається за наданням послуг до Фінансової установи та користується послугами Фінансової установи;

належна перевірка - заходи, що включають ідентифікацію та верифікацію клієнта (його представника), встановлення (розуміння) мети та характеру проведення фінансової операції;

національна валюта (гривня) - грошові знаки грошової одиниці України - гривні у

вигляді банкнот, монет, у тому числі обігових, пам'ятних та ювілейних монет, і в інших формах, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території України, а також вилучені або такі, що вилучаються з обігу, але підлягають обміну на грошові знаки, що перебувають в обігу;

нерезиденти - фізичні особи - фізичні особи (іноземні громадяни, громадяни України, особи без громадянства), які мають постійне місце проживання за межами України (реєстрацію), у тому числі ті, що тимчасово перебувають на території України;

незначний розмір валютної операції (далі - незначний розмір) – розмір валютної операції (в еквіваленті за офіційним курсом гривні до іноземних валют, установленим Національним банком України на дату здійснення операції), який є меншим за розмір, передбачений статтею 20 Закону України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення" (надалі - Закон про ПВК/ФТ), що становить суму менше 400 000,00 (чотирьохсот тисяч) гривень;

операційний день - частина робочого дня Фінансової установи (її відділень), протягом якої відділеннями Фінансової установи здійснюється торгівля валютними цінностями;

комп'ютерна програма - програмне забезпечення, що використовується для здійснення валютно-обмінних операцій Відділеннями Фінансової установи;

сторно - операція з повернення клієнту відповідної суми коштів у національній або іноземній валюті протягом 15 хвилин після проведення валютно-обмінної операції в разі відмови клієнта від валютно-обмінної операції;

структурний підрозділ фінансової установи (відділення) - невідокремлений структурний підрозділ, створений у складі головного офісу Фінансової установи, якому Фінансовою установою надано право здійснювати торгівлю валютними цінностями;

резиденти - фізичні особи - фізичні особи - громадяни України, іноземні громадяни, особи без громадянства, біженці, особи, які потребують додаткового захисту, які мають постійне місце проживання на території України, що підтверджується відповідним документом, до якого згідно із законодавством України включено інформацію про місце проживання особи на території України, уключаючи паспорт/паспортний документ або документ, що його замінює, посвідку на постійне проживання, у тому числі ті, які тимчасово перебувають за кордоном, фізичні особи- підприємці, зареєстровані згідно із законодавством України;

торгівля валютними цінностями - операції з купівлі, продажу або обміну валютних цінностей, що здійснюються у готівковій формі;

фінансова послуга - операції з фінансовими активами, що здійснюються в інтересах третіх осіб за власний рахунок чи за рахунок цих осіб, а у випадках, передбачених законодавством, - і за рахунок залучених від інших осіб фінансових активів, з метою отримання прибутку або збереження реальної вартості фінансових активів;

Інші терміни вживаються в значеннях, визначених чинним законодавством України.

1.6. Фінансова установа здійснює такі операції з валютними цінностями:

- купівля у фізичних осіб - резидентів і нерезидентів готівкової іноземної валюти за готівкові гривні;
- продаж фізичним особам - резидентам і нерезидентам готівкової іноземної валюти за готівкові гривні.

1.7. Дані Правила розроблені з метою впровадження уніфікованого процесу надання послуг зі здійснення торгівлі валютними цінностями в готівковій формі та функціонального упорядкування роботи відповідних структурних підрозділів Фінансової установи.

1.8. Під час надання фінансових послуг з торгівлі валютними цінностями Фінансова установа дотримується таких принципів щодо захисту прав споживачів фінансових послуг:

- 1) забезпечення відповідального ставлення до всіх категорій споживачів фінансових послуг;
- 2) забезпечення своєчасного надання повної, точної та достовірної інформації про фінансові послуги, Фінансову установу, яка надає фінансові послуги, та про свій фінансовий стан;

- 3) сприяння просвітницькій роботі з метою забезпечення обізнаності споживачів фінансових послуг, отримання ними навичок, знань та впевненості щодо розуміння ризиків, відповідальності та можливостей, пов'язаних із користуванням фінансовими послугами;
- 4) забезпечення відповідальної ділової поведінки осіб, які надають фінансові послуги;
- 5) забезпечення захисту коштів споживачів фінансових послуг від шахрайства та зловживань;
- 6) забезпечення захисту персональних даних споживачів фінансових послуг;
- 7) створення і впровадження механізму досудового вирішення спорів щодо надання фінансових послуг;
- 8) сприяння конкуренції у сфері надання фінансових послуг.

2. ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФІНАНСОВОЇ УСТАНОВИ З ТОРГІВЛІ ВАЛЮТНИМИ ЦІННОСТЯМИ

2.1. Відділення має право розпочинати здійснювати операції з торгівлі валютними цінностями після реєстрації РРО/програмного РРО у порядку, встановленому Порядком реєстрації та застосування реєстраторів розрахункових операцій, що застосовуються для реєстрації операцій з торгівлі валютними цінностями в готівковій формі, затвердженому Наказом Міністерства фінансів України від 14.06.2016 року №547 (із змінами та доповненнями).

2.2. Подання до Національного банку інформації про початок роботи, зміни в раніше наданій інформації, припинення роботи Відділення Фінансової установи здійснюється відповідно до вимог розділу III Положення № 254 від 30.12.2022.

2.3. Відділення має право розпочати здійснення від імені Фінансової установи діяльність з торгівлі валютними цінностями в готівковій формі через 10 робочих днів після подання установою Національному банку інформації про початок діяльності такого Відділення Фінансової установи або з дня, зазначеного в повідомленні (якщо він є пізнішим).

2.4. Фінансова установа забезпечує наявність програмних комплексів/комп'ютерних програм, функціональні можливості яких забезпечують здійснення контролю за обсягами проведення валютно-обмінних операцій у касах у межах Фінансової установи.

2.5. Фінансова установа під час здійснення валютно-обмінних операцій:

- здійснює документальне оформлення кожної валютно-обмінної операції;
- здійснює своєчасне відображення валютно-обмінної операції в бухгалтерському обліку;
- забезпечує належний внутрішній контроль за валютно-обмінними операціями;
- створює безпечні умови для роботи з готівкою та її зберігання.

2.6. Приміщення Фінансової установи, у яких здійснюється діяльність з торгівлі валютними цінностями в готівковій формі, повинні відповідати вимогам нормативно-правових актів Національного банку України з питань організації захисту приміщень уповноважених небанківських установ, які надають окремі фінансові послуги, зокрема Правилам організації захисту приміщень уповноважених небанківських установ України, затвердженим Постановою Правління Національного банку України 06 жовтня 2017 року № 100 (зі змінами та доповненнями).

2.7. Фінансова установа затверджує внутрішнє положення щодо організації охорони та технічний стан приміщень, згідно якого визначає перелік необхідних приміщень, у яких здійснюються операції з валютними цінностями, залежно від специфіки роботи з метою створення безпечних умов роботи для працівників Фінансової установи і схоронності валютних цінностей.

2.8. З метою схоронності валютних цінностей, касир Відділення має зберігати наявні цінності в сейфі.

2.9. Робоче місце касового працівника Фінансової установи має бути обладнане таким чином, щоб клієнт міг спостерігати за перерахуванням готівки.

2.10. У касах відділень Фінансової установи заборонено здійснювати валютно-обмінні операції:

- 1) без застосування РРО/програмного РРО;
- 2) у разі виходу з ладу РРО/програмного РРО;
- 3) у період відсутності зв'язку між програмним РРО та фіскальним сервером

контролюючого органу;

4) тимчасового відключення електроенергії, у випадку, якщо Відділення не забезпечене альтернативним джерелом енергії.

2.11. У разі виходу з ладу РРО/програмного РРО Відділення мають право використовувати в касі резервний РРО, про що складається акт за підписом керівника, який відповідає за роботу Відділення, і представника сервісної організації. Будь-який заново встановлений РРО має бути зареєстрований у територіальному органі виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує податкову та митну політику в порядку, установленому для первинної його реєстрації відповідно до пункту 2.1. цих Правил.

2.12. Фінансова установа встановлює максимальну суму залишків іноземної валюти та гривень у касах відділень в неробочий час в обсязі, що має забезпечити їх роботу протягом робочого дня. Залишки валютних цінностей можуть перевищувати встановлену максимальну суму у вихідні й святкові дні.

2.13. Залишки валютних цінностей, що перевищують установлену максимальну суму в робочий день, підлягають інкасації в цей день, а у вихідні й святкові дні - не пізніше наступного робочого дня Фінансової установи.

2.14. У касі Відділення зберігається копія (витяг) наказу Фінансової установи про початок діяльності Відділення, підписаний керівником Фінансової установи, із зазначенням переліку операцій, які здійснюються в касі Відділення.

2.15. Перелік касових працівників, які мають право здійснювати валютно-обмінні операції затверджується наказом Директора Фінансової установи.

2.16. Відповідальні працівники, які мають право здійснювати валютно-обмінні операції:

- начальник Відділення;
- касир Відділення.

2.17. Касир каси Відділення на робочому місці повинен мати документ, що посвідчує його особу та/або службове посвідчення.

2.18. Режим роботи Відділення встановлюється наказом Фінансової установи про початок діяльності Відділення.

2.19. Тривалість операційного дня Відділень встановлюється з 00:00 до 23:59.

2.20. В касі Відділення в доступному для огляду клієнтами місці Фінансова установа розміщує:

- копію розпорядження про встановлення курсів купівлі та продажу іноземних валют;
- перелік валютно-обмінних операцій, які здійснює каса Відділення;
- повідомлення про обов'язковість здійснення касиром операції сторно протягом 15 хвилин після проведення валютно-обмінної операції в разі звернення клієнта з відмовою від здійсненої валютно-обмінної операції за умови наявності документа, який друкується РРО та застосовується для обліку та реєстрації валютно-обмінних операцій;
- повідомлення про касира, який здійснює валютно-обмінні операції (прізвище, ініціали);
- копію витягу з Державного реєстру фінансових установ про видачу ліцензії для здійснення діяльності з надання фінансових послуг – торгівлі валютними цінностями;
- місцезнаходження каси Відділення;
- контактну інформацію Фінансової установи [із зазначенням місцезнаходження, номера телефону або телефону “гарячої лінії” (за наявності), адреси електронної пошти, посилання на інтернет-сторінку Фінансової установи (за наявності)] для направлення (подання) звернень клієнтів до Фінансової установи;
- контактну інформацію Національного банку України (із зазначенням місцезнаходження, номера телефону універсальної “гарячої лінії”, адреси електронної пошти, посилання на сторінку офіційного Інтернет-представництва Національного банку) для направлення (подання) звернень клієнтів Фінансової установи до Національного банку України.

Інформація, зазначена в пункті 2.20 цих Правил, може розміщуватися в доступному для огляду клієнтами місці на електронних пристроях та має відповідати змісту рішень, прийнятих та оформлених у вигляді паперового або електронного документа.

2.21. Фінансовій установі заборонено встановлювати обмеження щодо номіналу та року емісії банкнот іноземної валюти, які є законним платіжним засобом на території відповідної

іноземної держави, з якою здійснюються валютно-обмінні операції.

2.22. Касовим працівникам Фінансової установи заборонено відмовляти клієнтам у здійсненні валютно-обмінних операцій з банкнотами іноземної валюти, які за дизайном і елементами захисту повністю відповідають зразкам та описам, що наведені на сторінках офіційних сайтів центральних/національних банків іноземних держав, справжність яких підтверджена з використанням відповідного обладнання.

Касові працівники Фінансової установи підтверджують справжність банкнот іноземної валюти з використанням лічильників/сортувальників банкнот з функцією контролю ультрафіолетового, інфрачервоного та магнітного захисту та/або приладів (детекторів), що забезпечують збільшення зображень, візуалізацію ультрафіолетового та інфрачервоного захисту та магнітний контроль.

2.23. Фінансовій установі заборонено здійснювати валютно-обмінні операції з банкнотами (банкнівськими білетами) та монетами Центрального банку Російської Федерації із зображенням мап, символів, будівель, пам'яток археології, архітектури, історії, краєвидів та будь-яких інших об'єктів, розташованих на окупованих Російською Федерацією адміністративно-територіальних одиницях України, та/або які містять тексти, пов'язані з окупацією Російською Федерацією адміністративно-територіальних одиниць України.

2.24. Фінансова установа не здійснює валютно-обмінні операції з монетами іноземної валюти. Вказане обмеження може бути скасовано за окремим рішенням Директора Фінансової установи.

2.25. Фінансова установа забезпечує обладнання приміщення Відділення, у якому здійснюються операції з торгівлі валютними цінностями в готівковій формі, системою технологічного відеоконтролю за процесом обслуговування клієнтів відповідно до вимог Постанови Правління Національного банку 29.07.2022 № 165 «Про особливості регулювання та нагляду за здійсненням діяльності з торгівлі валютними цінностями в готівковій формі в період дії воєнного стану та внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 06 березня 2022 року № 39».

3. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ВАЛЮТНО-ОБМІННИХ ОПЕРАЦІЙ. ОФОРМЛЕННЯ ТА ВИДАЧА/НАДАННЯ ДОКУМЕНТІВ, ЯКИМИ ОФОРМЛЮЮТЬСЯ ВАЛЮТНО-ОБМІННІ ОПЕРАЦІЇ

3.1. Відділення Фінансової установи зобов'язані здійснювати валютно-обмінні операції з оформленням документа, який створений в паперовій формі РРО або програмним РРО та застосовується для обліку і реєстрації валютно-обмінних операцій (надалі - розрахунковий документ РРО). Фінансова установа забезпечує зберігання розрахункових документів РРО у вигляді паперового документа в документах дня.

3.2. Форма і зміст розрахункового документа РРО при проведенні операцій з торгівлі валютними цінностями в готівковій формі - фіскального касового чека, який створений в паперовій та/або електронній формі РРО/програмним РРО, встановлюються Положенням про форму та зміст розрахункових документів/електронних розрахункових документів, яке затверджене наказом Міністерства фінансів України від 21.01.2016 № 13 (далі - Положення № 13.). У Додатку 7 до Положення № 13 визначено форму № ФКЧ-5 чека з торгівлі валютними цінностями.

3.3. Пунктом 2 Положення № 13 визначено обов'язкові реквізити чеку з торгівлі валютними цінностями. У разі відсутності в документі хоча б одного з обов'язкових реквізитів, а також недотримання сфери його призначення, такий документ не буде вважатися розрахунковим.

Рядки 17, 18 чека в обов'язковому порядку заповнюються під час здійснення операцій з торгівлі валютними цінностями в готівковій формі на суму (в еквіваленті), що дорівнює чи перевищує розмір, установлений для фінансових операцій, що підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу відповідно до вимог законодавства України про запобігання і протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

3.4. Розрахункові документи, що створюються реєстраторами розрахункових операцій або

програмними реєстраторами розрахункових операцій в паперовій формі, можуть містити додаткові дані.

3.5. Порядок проведення касовим працівником валютно-обмінних операцій:

3.5.1. Касир каси Відділення у разі відповідності валютної операції вимогам валютного законодавства України, приймає у клієнта суму грошових коштів в іноземній/національній валюті, перераховує та перевіряє банкноти на платіжність.

3.5.2. Касир каси Відділення роздруковує два примірники розрахункового документа РРО про здійснення валютно-обмінної операції.

3.5.3. Перший примірник розрахункового документа РРО про здійснення валютно-обмінної операції видається касиром клієнту разом з готівковими коштами, другий примірник - підшивається в документи дня каси.

3.6. Касові працівники Фінансової установи здійснюють валютно-обмінні операції на суму (в еквіваленті), що перевищує незначний розмір, з дотриманням вимог законодавства України про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Вказані порядки та заходи наведені у внутрішніх документах Фінансової установи з питань ПВК/ФТ.

3.7. Проведення касовим працівником валютно-обмінних операцій на суму, яка перевищує незначний розмір або, якщо на виконання внутрішніх документів Фінансової установи касовим працівником прийнято рішення про необхідність подання клієнтом додаткових документів, пов'язаних зі здійсненням валютно-обмінної операції, зокрема у зв'язку з підозрою, здійснюють з вжиттям наступних заходів належної перевірки:

3.7.1. При зверненні клієнта для здійснення валюто-обмінної операції на суму, що дорівнює чи перевищує 400 000 гривень (або дорівнює чи перевищує суму в іноземній валюті, еквівалентну за офіційним курсом гривні до іноземних валют 400 тисяч гривень), касир здійснює перевірку даних фізичної особи з метою виявлення індикаторів пов'язаності валютної операції з фінансуванням тероризму та/або що фінансова операція здійснюється з метою уникнення вимог/обмежень/заборон, установлених санкційним законодавством України.

3.7.2. Касир здійснює заходи з належної перевірки фізичної особи, для чого здійснює ідентифікацію та верифікацію клієнта (його представника); встановлює мету проведення фінансової операції; отримує інформацію про клієнта (у тому числі, про джерело коштів, пов'язаних з фінансовою операцією).

Вказані дані касир отримує шляхом надання клієнтом ідентифікаційного документа, інших документів відповідно до внутрішніх положень Фінансової установи з ПВК/ФТ, та заповнення Опитувальника (який заповнює та підписує клієнт самостійно або касир заповнює зі слів клієнта, який потім його підписує).

3.7.3. Касир здійснює виготовлення паперових копій з оригіналу ідентифікаційного документа (сторінок/сторін, що містять ідентифікаційні дані), які засвідчуються підписами касира та клієнта - власника документа як такі, що відповідають оригіналу (додатково на копіях зазначається дата їх виготовлення).

3.7.4. Інші заходи щодо проведення заходів з фінансового моніторингу визначені внутрішніми документами Фінансової компанії з питань фінансового моніторингу.

3.8. Фінансова установа здійснює операцію сторно протягом 15 хвилин після проведення валютно-обмінної операції в разі звернення клієнта з відмовою від раніше здійсненої валютно-обмінної операції за умови пред'явлення клієнтом першого примірника розрахункового документа РРО.

3.9. Порядок здійснення операції сторно:

3.9.1. При зверненні клієнта з метою анулювання (сторно) валютно-обмінної операції не пізніше 15 хвилин після її здійснення, касир приймає від клієнта перший примірник розрахункового документа РРО.

3.9.2. Касир приймає від клієнта суму грошових коштів, які було видано йому при здійсненні валютно-обмінної операції.

3.9.3. Касир перераховує та перевіряє грошові кошти на платіжність.

3.9.4. Касир у комп'ютерній програмі Фінансової установи проводить «сторнування» операції, при цьому роздруковується розрахунковий документ на операцію сторно в двох

примірниках.

3.9.5. Касир повертає клієнту кошти разом з першим примірником розрахункового документа РРО на операцію сторно. Касові документи про здійснення операції сторно, що залишаються у касира, підшиваються в касові документи дня.

4. ПОРЯДОК ІНФОРМУВАННЯ ПРО ВСТАНОВЛЕННЯ КУРСІВ КУПІВЛІ ТА ПРОДАЖУ ІНОЗЕМНИХ ВАЛЮТ

4.1. Фінансова установа здійснює інформування про встановлення курсів купівлі та продажу іноземних валют шляхом розміщення такої інформації виключно в касах установ та їх структурних/відокремлених підрозділів та виключно у формі копії розпорядження про встановлення курсів купівлі та продажу іноземних валют.

4.2. Фінансовій установі заборонено:

1) інформувати про встановлені курси купівлі та продажу іноземних валют, про здійснення валютно-обмінних операцій у будь-якій формі поза межами кас установи, її структурних/відокремлених підрозділів, філій та інших відокремлених підрозділів, пунктів обміну іноземної валюти, об'єктів поштового зв'язку установи, у яких здійснюється діяльність із торгівлі валютними цінностями в готівковій формі (далі - структурні/відокремлені підрозділи установи), включаючи на спеціальних тимчасових і стаціонарних конструкціях, розташованих усередині будинків, споруд, на відкритій місцевості, на зовнішніх поверхнях будинків, споруд, на елементах вуличного обладнання, над проїжджою частиною вулиць і доріг, включаючи штендер, підлоговий стенд, мобільний стенд обміну валют, електронне (LED) табло обміну валют;

2) використовувати спеціальні тимчасові і стаціонарні конструкції, розташовані всередині будинків, споруд, на відкритій місцевості, на зовнішніх поверхнях будинків, споруд, на елементах вуличного обладнання, над проїжджою частиною вулиць і доріг, включаючи штендер, підлоговий стенд, мобільний стенд обміну валют, електронне (LED) табло обміну валют, для відображення будь-яких цифрових значень та символів.

5. ОBOB'ЯЗКИ ПРАЦІВНИКІВ ВІДДІЛЕНЬ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ВАЛЮТНО-ОБМІННИХ ОПЕРАЦІЙ

5.1. При здійсненні валютно-обмінних операцій:

➤ Касові працівники Відділень – безпосередньо здійснюють валютно-обмінні операції відповідно до вимог цих Правил; формують та передають до Фінансової установи касові документи (документи дня);

➤ Начальники Відділень - здійснюють керівництво персоналом підпорядкованого відділення під час надання фінансових послуг клієнтам; здійснюють контроль за безперервною роботою каси відділення, суворим додержанням касової дисципліни й належним порядком зберігання грошових і матеріальних цінностей.

Інші підрозділи Фінансової установи виконують окремі завдання, пов'язані з проведенням валютно-обмінних операцій, в межах їх компетенції та на підставі внутрішніх положень Фінансової установи про відповідні підрозділи.

6. ОПИС ПОРЯДКУ ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ЗА ПРОВЕДЕННЯМ ВАЛЮТНО-ОБМІННИХ ОПЕРАЦІЙ

6.1. Фінансова установа як агент валютного нагляду здійснює нагляд за дотриманням валютного законодавства резидентами - фізичними особами та нерезидентами - фізичними особами під час здійснення операцій з торгівлі валютними цінностями працівниками Фінансової установи.

6.2. Працівники Фінансової установи на кожному етапі під час виконання своїх службових обов'язків повинні забезпечувати відповідність валютних операцій клієнтів (резидентів і нерезидентів) вимогам валютного законодавства України, та запобігати проведенню клієнтами через Фінансову устанovu валютно-обмінних операцій, що не відповідають вимогам валютного законодавства.

6.3. Касові працівники під час проведення валютно-обмінних операцій, зокрема за

наявності індикаторів підозрілості фінансових операцій, на що може вказувати поведінка клієнта або характер, спосіб проведення таких операцій, враховуючи визначені індикатори у внутрішніх документах з питань ПВК/ФТ, можуть прийняти рішення про необхідність подання клієнтами документів/інформації про валютну операцію.

6.4. Якщо валютна операція проводиться клієнтом в спосіб, який може сприяти уникненню клієнтом звітування про таку операцію відповідно до законодавства про фінансовий моніторинг, касовий працівник, з урахуванням ризик-орієнтованого підходу, приймає рішення про необхідність подання клієнтами документів/інформації про таку валютну операцію.

6.5. Працівники відділу організації валютного контролю/відповідальний працівник за наявності підстав вважати, що валютна операція може вчинятися з метою ВК/ФТ, або наданих документів/інформації недостатньо для оцінки ризику, приймають рішення про надання клієнтом додаткових документів/інформації про валютні операції.

6.6. З метою виявлення сумнівних операцій, щодо проведення яких до Фінансової установи звертається клієнт, касові працівники повинні забезпечити всебічний аналіз та перевірку документів (інформації) про валютні операції. Віднесення касирами валютно-обмінних операцій до сумнівних може відбуватись, зокрема, з врахуванням індикаторів та заходів щодо здійснення аналізу та перевірки документів (інформації) про валютні операції, визначених Додатком до Положення про порядок здійснення уповноваженими установами аналізу та перевірки документів (інформації) про валютні операції, затверджених Постановою Правління Національного банку України 02.01.2019 № 8.

6.7. Касові працівники повинні на постійній основі виявляти фінансові операції, які можуть містити ознаки дроблення валютно-обмінної операції та/або містять інші індикатори підозрілості фінансових операцій.

6.8. У разі звернення клієнта щодо здійснення валютної операції, що містить ознаки порушення вимог валютного законодавства та встановлення даних фактів касовим працівником, останній отримує документи про валютно-обмінну операцію від клієнта та передає їх та всю відому інформацію у відділ організації валютного контролю для аналізу наданих даних.

Відділ організації валютного контролю передає інформацію з своїми пропозиціями для прийняття остаточного рішення Директором Фінансової установи щодо погодження чи відмови в проведенні такої валютної операції.

6.9. Внутрішній аудит не рідше одного разу на рік аналізує операції відділень (сумнівних, незвичайних тощо). За даними вказаного аналізу, внутрішній аудитор може витребувати пояснювальні записки касирів щодо здійснених операцій. Внутрішній аудит повідомляє Директора про результати такої перевірки/виявлені порушення/недоліки шляхом надання звіту.

6.10. Оперативний контроль за проведенням валютно-обмінних операцій у відповідності до норм цих Правил та вимог чинного законодавства України, здійснює начальник Відділення (відповідальна особа).

6.11. В кінці дня начальник Відділення (відповідальна особа) звіряє обороти реєстрів купленої та/або проданої готівкової іноземної валюти з даними Звітної довідки про касові обороти за день і залишки цінностей, наданої касовим працівником.

6.12. Всі бухгалтерські проводки, згідно з вимогами цих Правил, підписуються виконавцем, який несе відповідальність за достовірність даних по проведених бухгалтерських проводках.

6.13. Відповідальність за неухильне виконання внутрішніх наказів і розпоряджень, а також своєчасне ознайомлення з роз'ясненнями Фінансової установи лежить на начальниках Відділень/відповідальних особах Фінансової установи та касирах Відділень.

7. ПОРЯДОК ЗБЕРІГАННЯ ДОКУМЕНТІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ЗІ ЗДІЙСНЕННЯМ ВАЛЮТНО-ОБМІННИХ ОПЕРАЦІЙ

7.1. Касові документи (документи дня) після складання касиром звіту та оброблення цього звіту комплектуються в хронологічному порядку, переплітаються в окремі папки або прошиваються та зберігаються відповідно до законодавства України в приміщенні з обмеженим доступом та належними умовами зберігання відповідальною особою, на яку керівником покладено обов'язок щодо їх зберігання.

7.2. Прошиті документи формуються у справи для архівного зберігання. За обсягом справи

не повинні перевищувати 250 аркушів (не більше 40 мм завтовшки).

7.3. Касові документи (документи дня) зберігаються не менше 5 років від дня проведення операції.

8. ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПОСАДОВИХ ОСІБ, ДО ПОСАДОВИХ ОБОВ'ЯЗКІВ ЯКИХ НАЛЕЖИТЬ ПРОВЕДЕННЯ ВАЛЮТНО-ОБМІННИХ ОПЕРАЦІЙ

8.1. Посадові особи Фінансової установи, до посадових обов'язків яких належить здійснення валютно-обмінних операцій, зобов'язані:

- виконувати свої посадові обов'язки на підставі посадових інструкцій, цих Правил та внутрішніх регламентуючих документів Фінансової установи;
- керуватись у своїй роботі чинним законодавством України;
- надавати органам контролю Фінансової установи документи, необхідні для контролю відповідності здійснення ними своїх посадових обов'язків.

8.2. Посадові особи, до посадових обов'язків яких належить здійснення валютно-обмінних операцій, несуть відповідальність за вчинювані ними дії в порядку та в межах, передбачених чинним законодавством України, та Статутом Фінансової установи.